

lisalmen kaupunki pyysi lausunnot arviointiohjelmasta hankkeen vaikutusalueen kunnilta ja muilta viranomaisilta, joita asia todennäköisesti koskee. Lisäksi kaikilla, joita asia kiinnostaa on ollut mahdollisuus esittää mielipiteensä kaava- ja YVA- asiakirjoista kuulutuksessa mainitun nähtävilläoloajan kuluessa.

Arviointiohjelmasta toimitettiin yhteysviranomaiselle 21 lausuntoa ja 11 mielipidettä. Lausunnoista ja mielipiteistä on poistettu henkilötiedoiksi katsotut tiedot.

Kooste lisalmen Vuorimäen tuulivoimahankkeen YVA- ohjelmasta annetuista lausunnoista ja mielipiteistä

1. Fingrid:

Alueella on ollut vireillä lukuisia tuulivoimahankkeita. Niiden sähköverkkoon liittäminen saattaa vaikuttaa myös yksittäisten tuulivoimapuistojen liityntäratkaisuun. Tuulivoimahankkeen liityntä vaatii edelleen selvityksiä yhteistyössä Fingridin ja Savon Voima Verkko Oy:n kanssa. Liityntäkapasiteetin arvion pohjalta tarvitaan mahdollisesti kantaverkkoliityntää. Fingridin osalta 400 kV / 110 kV liittymisvaihtoehtoja on tulossa lisalmen Tervakorven alueelle, mutta tarkentava keskustelu asiasta on tarpeen. Lausumme mielellämme jatkossa hankkeen eri vaiheista, ratkaisun tarkentuessa. Savon Voima Verkko Oy tulee lisätä myös hankkeen osallisiin. Pyydämme lähettämään meille tietoa hankkeen etenemisestä.

2. Ikäihmisten neuvosto/lisalmi

Lausunto OYK 27 Vuorimäen tuulivoimayleiskaava, osallistumis- ja arviointisuunnitelma sekä ympäristövaikutusten arviointisuunnitelmaan.

Päätettiin antaa lausuntona;

Neuvoston kanta on yleisesti myönteinen osayleiskaavaan. Tulevaisuudessa tulemme tarvitsemaan entistä enemmän uusiutuvaa energiaa. Liitteenä olevassa asiakirjassa sivulla 28 maininta seurantaryhmän 19.1.2022 kommentteista: yksi taho kommentoinut... = Seuranta ryhmään osallistunut lähettänyt lisalmen kaupungin kirjaamoon muistutuksen, jonka "vaikutusta" ei näytä huomioidun em. liitteessä (OYK27V...), ja samaisessa liitteessä asian tiedottamisesta ja tiedoksisaannista mainitessa osoitetaan vain sähköiset kaupungin nettisivut. Seuranta ryhmään osallistunut ollut edelleen huolissaan siitä, kuinka hankealueen yksin asuviin ikäihmisiin oltaisiin jo nyt kaikissa tuulivoimahankkeen vaiheissa hyvissä ajoin yhteydessä (kirjallisesti ja suullisesti, kuka on konkreettinen vastuuhenkilö, joka mahdollisesti käy asioita läpi ko. ikäihmisten kanssa ja onko heillä mahdollisesti edunvalvojat ja/tai asianhoitajat). Tästä keskusteltu seurantaryhmän (etä-) kokouksessa 19.1.2022, ja muistutuksen dead line oli heti seuraavana päivänä. Kommenttipyyntöistä (muistutuksesta) ei seurantaryhmään osallistunut ole itse henkilökohtaisesti saanut vastausta. Onko mahdollisesti IIN:n pj saanut. Asianomaisesta liitteestä ei - ainakaan vielä - ole löytynyt mainintaa em. liittyen.

3. Iisalmen Luonnon Ystävien Yhdistys ry

Vuorimäen tuulivoimaosayleiskaava – lausunto Luontoselvityksen täydentäminen on keskeinen toimi vuonna 2022. Koska maakuntakaavoihin ei ole sisältynyt lajitasoisia suosituksia tai kaavamääräyksiä esim. erityissuojeltavista lajeista, on Vuorimäen kaavassa toimittava maakuntakaavaa täydentäen. Maakuntakaava antaa kuitenkin velvoittavat määräykset virkistyskohteista. Myös Maankäyttö- ja rakennusasetus tulee huomioida: "Virkistysalueet toimivat osaltaan suojelualueiden jatkeena luonnon kasvi- ja eläinlajien kirjon osalta. Samalla ne toimivat viherkäytävänä edellä mainituille" (MRA 1§ kohta 3).

YVA-suunnitelman maakuntakaavareferaatissa on todettu oleellinen lähtökohta arvokkaimpien metsien tunnistamiseen ja suojeluun. Alueella tulisi laji- ja luontotyyppihavaintojen vuoksi käyttää viherverkosto-kaavamerkintää: " VE1:ssä suunnittelualue on viherverkoston aluetta. Merkinnällä osoitetaan viherrakenteen kehittämisperiaatteita ja viherrakenteeseen kuuluvia laajoja yhtenäisiä luontoalueita (tumma vihreä) ja luonnon ydinalueita (vaalea vihreä), joilla on maakunnallista merkitystä alueiden kytkeytyneisyyden, ekologisten yhteyksien, luonnon monimuotoisuuden, maisemallisten arvojen, virkistysarvojen tai ilmastonmuutoksen näkökulmista. Viherverkostoon kuuluvilla alueilla pääasiallinen maankäyttö on esim. maa- ja metsätalous, mutta siihen kuuluu myös olevia Natura 2000 -alueita ja luonnonsuojelualueita. Suunnitteluohje: Alueen suunnittelussa on turvattava metsätalouden ja muiden maaseutuelinkeinojen toiminta- ja kehittämisedellytykset. Alueen säilyminen yhtenäisenä on turvattava välttämällä alueen pirstomista muulla maankäytöllä siten, että syntyy alueen kokoon nähden vaikutuksiltaan laaja-alaisia, pysyviä tai pitkäkestoisia liikkumisesteitä. Luonnon monimuotoisuutta on lisättävä myös varsinaisten suojelualueiden ulkopuolella. Luonnonsuojelualueita on täydennettävä maakunnalle tyypillisillä, mutta nykyisin aliedustetuilla luontotyypeillä ja luontotyyppiyhdistelmillä."

VAT-tavoitteet tukevat edellä kuvattua verkostoa: "Edistetään luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaiden alueiden ja ekologisten yhteyksien säilymistä. Huolehditaan virkistyskäyttöön soveltuvien alueiden riittävydestä sekä viheralueverkoston jatkuvuudesta." Virkistysalueiden riittävyys on toteutettavissa suojelemalla seuraavassa kuvattuja kohteita: Ytimekäs esitys Vuorimäen alueen luontoarvoista on tehty Osayleiskaavan esittelyyn tekniselle lautakunnalle 23.02.2022. Siinä kerrotiin kasvillisuudesta oleelliset seikat, vaikka luontodirektiiviliite II-laji, lahokaviosammal on jätetty mainitsematta!

Kasvillisuus / luontokohteet ja lajisto

- Hankealueen luontoarvot ovat pienvesissä (purot, norot, lähteet, tihkupinnat) ja niiden lähiympäristöissä, lehtometsissä sekä karuissa metsäluontotyypeissä (kalliomaat)
- Alueella on kolme lähdeympäristöä, jotka sisältyvät metsälain erityisen tärkeisiin elinympäristökohteisiin." Näin ollen SL-merkinnät ovat todella tarpeen.

Mikäli SL-kohteita ei merkitä, on suuri riski vakavalle lajikadolle. Tuulivoimala-alueiden perustaminen aiheuttaa joka tapauksessa metsäkatoa. Sinipyrstömetsän suojelu olisi myös yksi tapa kompensoida pinta-alamenetystä. Tuulivoimalle varatulla tv-alueella koskee määräys: "Suunnittelussa on otettava huomioon erityisesti vaikutukset linnustoon."

OAS:ssa (3.3.2022) kiinnitämme huomiomme siihen, että kaavoituksen tulee aidosti tarjota vaihtoehto, jossa suojelunarvoiset metsä- ja metsälakikohteet merkitään SL-merkinnällä. OAS:iin tulee kirjata selkeästi ja laajasti (kuten edellä olevissa sitaateissa on kuvattu) suojeluvelvoitteet viherverkostosta ja esim. luontodirektiivin II-liitelaji lahokaviosammal.

LAIHAVAINNOT Dir-lyhenne tarkoittaa seuraavassa EU:n luontodirektiivin II-liitelajia. SUS on Suomen uhanalaiset sammaleet-kirja (2009). Alueen arvokkaita metsiä ovat yhtä lailla karut kuin rehevät metsät, sillä niillä ei ole metsiensuojelualueita lisäalassa. Ne edustavat laajemminkin uhanalaisia luontotyyppisiä. Alueen alustavissa selvityksissä on todettu merkittävät luontotyypit lähinnä purovarsilta. Indikaattorina tästä toimivat lajihavainnot (lisälmen ensimmäinen havainto, www.laji.fi) lahokaviosammalesta (dir, SUS s.56), aarnisammalesta (vaarantunut) sekä silmälläpidettävät (NT) raidankeuhkojäkälä ja samettikesijäkälä. Uhanalaisuusluokkia pysyvämpi ja suojeluvelvoitteisiin vaikuttavampi on direktiivistatus. Metsälakikohteissa tulisi inventoida myös korpahoitosammal (dir, SUS 124, erityisesti suojeltava laji, vastuulaji Suomessa), jota ei toistaiseksi ole havaittu alueella. Direktiivilajistatuksen omaavan esiintymän painoarvo on sama kuin pienellä Natura2000-kohteella: se tulisi huomioida LS-lain nojalla ja osana viherverkoston tukemista.

Alue on lajistoltaan lisäalassa ainutkertainen, YVA s. 88: " Alueen maastonselvityksissä todettiin puustoltaan edustavilta kuusivaltaisilta metsäkuvioilta sekä purovarsimetsistä valtakunnallisesti uhanalaisten sammallajien sekä silmälläpidettävien jäkälälajien esiintymiä. Havaittuja lajeja olivat erittäin uhanalainen (EN) lahokaviosammal, vaarantunut (VU) aarnisammal sekä silmälläpidettävät (NT) raidankeuhkojäkälä ja samettikesijäkälä." Vaadimme että alueella tehdään kunnollinen sammal- ja jäkäläkartoitus että selvitykset olisivat riittävät.

MUUT LISÄINVENTOINTIA VAATIVAT LAJIT

Lepakoiden kartoitus on jäänyt pahasti puolittiehen. lisälmen Luonnon Ystävien Yhdistys ry on tehnyt muutaman viime vuoden aikana lepakkokartoituksia. Kokemuksiemme mukaan pelkästään muutaman kerran käynti yöaikaan ei anna oikeaa kuvaa lepakoista alueella. Tarvitaan passiiviseurantalaitteita maastoon vietäväksi esim. viikoksi. Ohessa linkki Suomen lepakkotieteellisen yhdistyksen suosituksiin kartoituksista:

<https://drive.google.com/file/d/0Bz3hJddSq9mMcmtNLUs5dUdwRFU/view?resourcekey=0-2LJZ9zkgF0ldhmTOPD2Wg>

Tuulivoimapuiston alueella Lumikankaalta on kuultu 13.3.2021 huuhkaja kartoituksen yhteydessä. Huuhkaja käyttää samaa pesimämaapaikkaa jopa vuosikymmenet. Lintu on erittäin uhanalainen (EN). Näistä syistä johtuen tulisi selvittää mahdollinen tarkempi pesimäalue. Tyypillisesti pesä on rinteessä. Tämä pitää ottaa huomioon niin kaavassa kuin tuulimyllyjen sijoittelussa. Tuulivoimahankkeen edellyttämän kaavan suunnittelussa merkittävät vaikutukset tulee selvittää riittävillä tutkimuksilla ja selvityksillä.

MUITA ASIOITA

Sähkönsiirto tulee toteuttaa Runnin kylällä, Neulatammentien peltomaisemassa maakaapelilla. Kyseinen peltoaukea yhdistää Neulatammen ja kylpylä-kartanon kulttuurimaisemat ja se on

kylpylävieraiden reitti Saarikosken kanavalle. Neulatammentien peltomaisemaa voi pitää maakunnallisesti tärkeänä koska se liittyy virkistyskäytössä RKY-alueisiin. Kiurujoen jokilaakso toimii vesi- ja lokkilintujen reittinä Iisalmen-Kiuruveden lintuvesien maakuntakaava- ja FINIBAalueiden välillä, joten maakaapeli estäisi turhat törmäykset sähkönsiirtolinjaan.

4. Iisalmen Nuorisoneuvosto

Iisalmen Nuorisoneuvosto pitää Vuorimäen tuulivoimaosayleiskaava suunnitelmaa hyvänä, eikä ole siihen mitään huomautettavaa. Nuorisoneuvoston mielestä on tärkeää saada paikallista energiaa, joka on myös uusiutuvaa.

5. Iisalmen Riistanhoitoyhdistys

Iisalmen Riistanhoitoyhdistys Iisalmen kaupungin alueen metsästysseurojen edustajana antaa täten lausunnon Vuorimäen tuulivoimapuiston rakentamiseen liittyvän osayleiskaavan vireille tulosta. Yhdistykset pyytävät huomioimaan seuraavaa:

- Västinniemen Erä ry:n ja Ruotaanmäen Metsästäjät ry:n on kämpät keskeisellä paikalla alueen keskiosassa. Onko kämpän sijainti huomioitu voimaloiden sijoituksessa.
- Merkittävä osa useiden seurojen metsästysalueista on suunnitellun tuulivoimapuiston alueella. Hirvien käyttäytymisestä tuulimyllyjen rakentamisen jälkeen ei tutkittua tietoa ole olemassa, vaan tiedot perustuvat suullisiin lupauksiin, että hirvet ihmettelevät vuoden pari, sitten tottuvat.
- Metsäkanalintujen syönnös- ja soidinalueet tulee huomioida tuulimyllyjen sijoituspaikkoja suunniteltaessa. Kartta seuraavalla sivulla
- Lintujen törmääminen pyöriviin siipiin, lisääntykö pienpetokannat tuulimyllyjen läheisyydessä helpon ruoan toivossa.
 - Mitä sitten tapahtuu, kun ensimmäinen luodinreikä löytyy tuulimyllyn siivestä. Kun metsästys sallitaan aiemmin, ei sitä voi kieltää senkään jälkeen. Asian pitää edetä normaalina vahingontekoprosessina ilman, että asialla on vaikutusta normaaliin metsästykseseen.
- Suunnitellulla tuulivoimapuiston alue kuuluu susilauman reviiiriin ja alueelle on jäänyt viime syksynä neljä karhua talvipesiin.

6. Iisalmen vammaisneuvosto

Vammaisneuvoston lausunto Vuorimäen osayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta sekä Vuorimäen tuulivoimahankkeen YVA-suunnitelmasta

Tuulivoimaloiden hankealueella tiestö peruskorjataan kantavuudeltaan hyväksi, joka helpottaa ajoneuvoilla alueella liikkumista. Tämä tekee alueesta helpommin saavutettavan ja esteettömän.

Tuulivoimaloiden alue tulisi olemaan noin 2000 ha ja kukin tuulivoimala tarvitsee noin 1 ha kokoisen alueen ympärillään rakentamiseen. Näin 27 voimalaa vie noin 27 ha rakentamiseen. Lisäksi metsäistä aluetta jää alueella kulkeva tiestön leventämisen, uuden tiestön rakentamisen sekä yhteysjohdon rakentamisen alle.

Alueella ja sen läheisyydessä asuville ja toimiville ihmisille ei saa aiheutua kohtuutonta haittaa tuulivoimaloiden rakentamisesta. Tämä on huomioitava kaavasuunnitelmaa tehtäessä

7. Iisalmen Yrittäjät ry

on saanut lausuntopyynnön Vuorimäen osayleiskaavasta ja tuulivoimahankkeesta. Iisalmen Yrittäjien hallitus on tutustunut materiaaliin. Lausunto Vuorimäen osayleiskaavasta tai tuulivoimahankkeesta ei löytnyt huomautettavaa. Itse tuulivoimapuistoa enemmän huolestuttaa sähkönsiirtolinjan maisemaa pilaava ulkonäkö.

8. Kiuruveden kaupunki

Lähin pysyvä asutus Kiuruveden puolella sijaitsee vajaan kahden kilometrin etäisyydellä hankealueen rajauksesta ja reilun kahden kilometrin etäisyydelle sijoittuu enemmälti pysyvää ja vapaa-ajan asutusta. Vuorimäen alue on osoitettu Pohjois-Savon maakuntakaavan 2040 tarkistamisen 2. vaiheen kaavaluonnoksissa tuulivoimapotentiaaliseksi alueeksi.

Vuorimäen hankealueelta on etäisyyttä Kiuruveden puolen Lapinsalon tuulivoimahankkeen hankealueeseen noin 33 km ja Laulurämeen tuulivoimahankkeen hankealueeseen noin 26 km.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa (OAS) on kuvattu kaavaprosessin aikataulu, osalliset, vuorovaikutuksen tapa, suunnittelualue ja vaikutusten arvioinnin osalta viitataan YVA-suunnitelmaan.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa on esitetty tavoite tehdä kolme kaavaluonnosvaihtoehtoa.

- VE0 hanketta ei toteuteta lainkaan. Kaavaluonnosvaihtoehdossa

- VE1 hankealueelle rakennetaan enintään 27 uutta tuulivoimalaa. Tuulivoimaloiden kokonaiskorkeus on 300 m.

- VE2 hankealueelle rakennetaan hankevaihtoehtoa vähäisempi määrä tuulivoimaloita. Tuulivoimaloiden kokonaiskorkeus on 300 m.

Vuorimäen hankkeen ennalta arvioidut painopistealueet vaikutustenarvioinnille ovat luontovaikutukset Natura- ja suojelualueille, linnustovaikutukset ja vaikutukset muulle arvokkaalle lajistolle, melu- ja varjostusvaikutukset, maisemavaikutukset sekä vaikutukset ihmisiin.

YVA-suunnitelmassa on kuvattu ympäristövaikutusten arvioinnin sisältö ja prosessi sekä vuorovaikutus.

Kiuruveden kaupunki toteaa viranhaltijalausuntoon, ettei sillä ole huomauttamista osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta eikä ympäristövaikutusten arviointisuunnitelmasta.

9. Kuopion kulttuurihistoriallinen museo

Iisalmen kaupunki pyytää lausuntoa otsikon mukaisen tuulivoimaosayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta sekä ympäristövaikutusten arviointisuunnitelmasta. Vuorimäen osayleiskaava-alue sijoittuu Iisalmen kaupungin länsiosaan Pielaveden ja Kiuruveden rajalle noin 15 kilometrin päähän Iisalmen keskustasta. Kaava-alue muodostuu hankealueesta, jonka pinta-ala

on noin 2170 ha. Hankealueelle suunnitellaan enintään 27 voimalan rakentamista, joiden yksikköteho on 6–10 MW ja kokonaiskorkeus maksimissaan 300 metriä. Suunnitelmien mukaan tuulivoimapuistossa tuotettu sähkö siirretään valtakunnanverkkoon liittymällä Savon Voima Verkko Oy:n omistamaan Iisalmi–Kiuruvesi 110 kV voimajohtoon. Sähkönsiirtoreitille ei laadita osayleiskaavaa. Osayleiskaava laaditaan maankäyttö- ja rakennuslain 77 a §:n tarkoittamana oikeusvaikutteisena osayleiskaavana, jota voidaan käyttää osayleiskaavan mukaisten tuulivoimaloiden rakennusluvan myöntämisen perusteena tuulivoimaloiden alueilla.

Pohjois-Savon alueellinen vastuumuseo (Kuopion kulttuurihistoriallinen museo) on osallistunut tuulivoimahankkeen ennakkoneuvotteluun 19.3.2021 sekä seurantaryhmän toimintaan.

Kaava-alueella on tehty arkeologinen inventointi vuonna 2021. Arviointisuunnitelmassa todetaan, että hankealueella havaittiin kaksi kiinteää muinaisjäännettä sekä kolme muuta kulttuuriperintökohdetta. Arkeologiset kohteet mainitaan otettavan huomioon voimaloiden sijoitussuunnittelussa. Suunniteltujen sähkönsiirtoreittien läheisyydessä (alle 100 m keskilinjasta) ei sijaitse tiedossa olevia muinaisjäänneksiä. Voimajohtoreiteillä tullaan toteuttamaan arkeologinen inventointi keväällä 2022. Inventointiraportti vuoden 2021 ja 2022 inventoinneista tulee toimittaa heti niiden valmistuttua museolle arviointia varten. Museo vastaa lisäksi kohteiden viemisestä muinaisjäännesrekisteriin.

Ympäristövaikutusten arviointisuunnitelman osalta museo huomauttaa, että muinaisjäänneiden sijaan otsikoinneissa sekä tekstisisällössä on syytä käyttää laajempaa käsitettä arkeologinen kulttuuriperintö, koska se kattaa muinaisjäänneiden lisäksi myös sellaiset rakenteet ja paikat, joita ei lueta muinaismuistolain tarkoittamiin kiinteisiin muinaisjäänneksiin, mutta joiden säilyttämistä pidetään perusteltuna niiden historiallisen merkityksen ja kulttuuriperintöarvojen vuoksi.

Osayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelman kappaleessa 5.2 Suunnittelualueen nykytila kuvataan muun muassa suunnittelualueen rakennettua ympäristöä – lähin asutus sijaitsee OAS:n mukaan noin neljän kilometrin etäisyydellä Vuorimäestä. Suunnittelu-alueella ei ole voimassa olevia yleis- tai asemakaavoja. Tuulivoimaosayleiskaavahankkeeseen liittyy myös maakunnallisesti ja valtakunnallisesti merkittäviä kulttuuriympäristöarvoja: suunnittelualueen läheisyydessä sijaitsevat muun muassa Kontunmäen laitumet (1,4km), Runnin kulttuurimaisema (5,4km) ja Piekäälä (6,9 km). Ympäristövaikutusten arviointisuunnitelman mukaan näkemäalueanalyysi ja havainnekuva-aineisto on valmisteilla. Tämä valmisteilla oleva selvitysaineisto tarjoaa paremmat lähtökohdat vaikutusten arviointiin. Museoviranomaisella ei ole huomautettavaa osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan kulttuuriympäristön osalta.

10. Luonnonvarakeskus

Lausunnossaan Luke keskittyy Metsästyslain (28.6.1993/615) 5 § (13.7.2018/555) lueteltuihin riistalajeihin.

Hankealue sijoittuu Iisalmen riistanhoitoyhdistyksen alueelle. Alueella toimivat seuraavat metsästysseurat: Kotajärven Seudun Eränkävijät ry, Länsi-Iisalmen Erä ry, Lantelän Erämiehet ry, Pien-Sulkavan Erä ry, Ruotaanmäen Metsästäjät ry, Selkäyden Hirvimiehet ja Västinniemen Erä.

Arviointisuunnitelmassa on hyvin tuotu esille vaikutuksia metsästyksen ja suunnitelmat näiden vaikutusten arvioimiseksi.

Hankealueella on tehty tuulivoimahankkeissa yleisesti tehtävät linnustoselvitykset pesimälinnuston selvitykset (ml. metsäkanalinnut) ja lintujen muutontarkkailu. Lisäksi todetaan, että metsäkanalintujen soidinpaikkakartoitusten yhteydessä on tarkkailtu alueen lumijälkiä direktiivilajien osalta. Tällainen lumijälkilaskenta ei kerro alueen merkityksestä kyseisille lajeille. Pesivä linnusto koostui tavanomaisista metsälintulajeista, mutta myös vanhan metsän elinympäristöjen lajeista ja petolinnuista. Havaittu muutto oli melko vähäistä, eikä hankealueelle tai sen välittömään läheisyyteen sijoitu alueellisesti tärkeitä muuttoreittejä. Alueella ei myöskään ole lintujen muutonaikaisia lepäilytai ruokailualueita.

Suunnitelmassa kerrotaan, että hankealueelta ei löydetty alueellisesti tai paikallisesti tärkeitä soidinalueita. Millä tavalla tässä yhteydessä määritellään alueellisesti tai paikallisesti tärkeä soidin? Löytyikö alueelta jonkinlaisia soitimia? Myöhemmässä vaiheessa arviointisuunnitelmaa kerrotaan, että soidinpaikkainventointi kattaa vain eteläisen osan hankealueesta. Täydentävä kartoitus pohjoisosiin tehdään 2022. Jo tehdyissä kartoituksissa alueella havaittiin metsoja, teeriä ja pyitä, mutta kanta näytti vähäiseltä.

Kanalintujen osalta on hyvä huomioida, että pienetkin soitimet voivat olla merkittäviä paikalliselle poikastuotannolle. Lisäksi koppeloiden pesimädispersaali soidinten ympärillä määrittää paikallisesti alueen metsokannan, ei pelkästään soivien koiraiden määrä yhdellä soidinalueella. Tuulivoimaloiden on osoitettu vaikuttavan kanalintujen habitaatin valintaan, äänen käyttöön soidessa ja suoraan kuolleisuuteen torniin törmäyksillä. Tuulivoimalaa ympäröivää aluetta saatetaan välttää tai käyttää vähemmän lisääntymisaikana (soidinajan lisäksi myös poikasten kasvatukseen liittyvä habitaatinvalinta) lajista riippuen n. 500–600 m säteellä ja metson tapauksessa jopa yli 1000 m säteellä. Täten tuulivoimaloiden vaikutus metsäkanalintuihin ei välttämättä ulotu vain rakentamisen ajalle ja alueelle. Soidinselvitysten tulokset ovat tärkeitä ja ne tulee ottaa huomioon voimaloiden sijoittelussa.

Hankealueella saattaa esiintyä kaikkia neljää suurpetolajiamme. Karhusta on havaintoja koko hankealueelta. Ilveshavainnot ovat pääasiassa alueen eteläosista. Hankealue sijoittuu Rytken reviirin itäiselle laidalle (status: epävarma pari) ja siellä pantasuden (2019) vähemmän käyttämälle alueelle.

Hankkeen vaikutusarviointien lisäksi direktiivilajien asuttamilla alueilla on otettava huomioon muun tuulivoimarakentamisen ja maankäytön yhteisvaikutus paikallis- tai osapopulaatiotasolla kyseisten lajien elinmahdollisuuksien muutoksiin. Vaikutusarvioiden tulee perustua parhaaseen saatavilla olevaan tieteelliseen tietoon, ei omakohtaisiin kokemuksiin.

Tiivistelmä

Hankealueelle on tehty muuton seurannat, soidinpaikkakartoitukset ja pesimälinnustoselvitykset. Lisäksi todetaan, että metsäkanalintujen soidinpaikkakartoitusten yhteydessä on tarkkailtu alueen lumijälkiä direktiivilajien osalta. Tällainen lumijälkilaskenta ei kerro alueen merkityksestä kyseisille lajeille. Suunnitelmassa kerrotaan, että hankealueelta ei löydetty alueellisesti tai paikallisesti

tärkeitä soidinalueita. Millä tavalla tässä yhteydessä määritellään alueellisesti tai paikallisesti tärkeä soidin? Löytyikö alueelta jonkinlaisia soitimia? Arviointisuunnitelmassa kerrotaan myös, että soidinpaikkainventointi kattaa vain eteläisen osan hankealueesta. Täydentävä kartoitus pohjoisosiin tehdään 2022. Kanalintujen osalta on hyvä huomioida, että pienetkin soittimet voivat olla merkittäviä paikalliselle poikastuotannolle. Hankealue kuuluu Rytlyn reviirin itäiselle laidalle ja siellä pantasuden (2019) vähemmän käyttämälle alueelle. Direktiivilajien asuttamilla alueilla on otettava huomioon muun tuulivoimarakentamisen ja maankäytön yhteisvaikutus paikallis- tai osapopulaatiotasolla kyseisten lajien elinmahdollisuuksien muutoksiin. Vaikutusarvioiden tulee perustua parhaaseen saatavilla olevaan tieteelliseen tietoon ei omakohtaisiin kokemuksiin.

11.MTK

Nostamme esille seuraavat asiat, joihin tulee kiinnittää huomiota Vuorimäen tuulivoimapuistoa koskevilla käsittelyillä:

-Tuulivoimapuiston liityntäjohto on oleellinen osa itse hanketta. Vaikka liityntäjohtoon tarkka sijainti ei ole vielä tässä vaiheessa tiedossa, näkemyksemme mukaan sen tulisi mahdollisuuksien mukaan olla kaava-alueessa. Maanomistajat ovat olleet huolissaan erityisesti liityntäjohtoon korvausten matalasta tasosta. Näemme tärkeänä, että Iisalmen kaupunki on aktiivinen jo yleiskaavan valmisteluvaiheessa, jotta liityntäjohtojen edellyttämän johtoaukean maanomistajille neuvotellaan ja maksetaan tyydyttävän suuruinen korvaus. Korvaus voisi tulla maksettavaksi samoilla perusteilla kuin tuulipuiston vaikutusalueen maanomistajille tai johtoaluekorvauksen suuruutta sekä muita korvausperusteita tulisi tarkastella sopimusneuvotteluissa uudelta pohjalta. Johtoalueet tulisi sisällyttää tuulivoimalan vuokra-alueisiin, jolloin korvausmenettely olisi oikeudenmukainen kaikkia vaikutuksia kokevia maanomistajia kohtaan.

-Lisäksi ehdotamme, että em. liityntäjohtoa koskeva korvauskäytäntö sovitaan selkeästi ja ennakkolta Abo Windin kanssa. Siten yhtiö voi tarjota maanomistajille vuokrasopimuksia heti, kun liityntäjohtoon sijainti selviää.

-Vuorimäen tuulivoimapuistoalueelle on jo nyt asetettu toimenpidekielto ilman rajoituksia. Metsien hoidon ja hakkuiden osalta näin ei tulisi olla. Iisalmen kaupungin kanssa käytyjen keskustelujen pohjalta on sovittu, että maisematyölupaa ei tarvitse hakea metsänhoitoon ja hakkuihin liittyvissä toimenpiteissä ja että toimenpiteistä riittää ilmoitus ja kartta. Katsomme, että em. menettely tulee pitää voimassa koko kaavan laatimisen ajan.

-Tuulipuiston elinkaari on pitkä, mutta sopimusvaiheessa tulee kuitenkin huomioida myös elinkaaren lopussa olevat toimenpiteet ja vaikutukset. Sopimusluonnosten mukaan voimalan omistaja aikanaan purkaa ja kierrättää varsinaiset voimalarakenteet. Näkemyksemme mukaan hankkeen luvituksissa ja sopimuksissa on otettava kantaa luonnon ja ympäristön palautumiskykyyn ja alueen käyttömuotoihin mahdollisen purkamisen jälkeen sekä huolehdittava siitä, että silloisille maanomistajille ei koidu velvoitteita ja kustannuksia esimerkiksi purkamisajankohdan ympäristömääräysten vuoksi.

-Maanomistajien edustajana odotamme Abo Windiltä avointa tiedottamista hankkeen eri vaiheissa. Tarkemmassa linjauksessa sekä pylväiden sijoittelussa tulee kuulla ja tehdä yhteistyötä

maanomistajien kanssa, jotta maaseutuelinkeinoille aiheutuvat haitat minimoidaan, jolloin maa- ja metsätalouden harjoittamisen edellytykset turvataan.

Yleistä

Pidämme tärkeänä, että Pohjois-Savossa on mahdollisimman hyvät puitteet kannattavan metsätalouden harjoittamiselle. Erilaisissa strategioissa, suunnitelmissa, ohjelmissa - myös maankäytön suunnittelussa - on tärkeää huomioida vaikutukset metsäalan tuleviin mahdollisuuksiin. Yleiskaavojen osalta toivomme mm. seuraavia asioita:

-Metsätaloudelle ei aseteta liikaa rajoitteita (esim. toimenpidelupa). Metsätalousalueilla voinee tukeutua lähinnä metsälakiin ja Hyvän metsänhoidon suosituksiin

-Kaavamerkinnät ja -määräykset ovat selkeitä, yksiselitteisiä ja yhdenmukaisia

-Kaavat ovat toimijoiden käytettävissä digitaalisessa muodossa Olemme mielellämme mukana yhteistyötahona kaavoitusprosesseissa. Tavoitteenamme on ekologista, taloudellista ja sosiaalista kestävyttä tavoitteleva kaavoitus ja alueiden käyttö.

12. Maaseutuhallinnon yhteislautakunta

Maaseutujohtaja antoi kokouksessa seuraavan päätösehdotuksen: Maaseutuhallinnon yhteislautakunnalla ei ole huomautettavaa Vuorimäen osayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan (OAS) ja Vuorimäen YVA-suunnitelmaan.

13. Pien-Sulkavan Erän lausunto

1. Erittäin hyvä perustaa tuulivoimaa lisälmen alueelle. Korvaa fossiilisia polttoaineita ja riippuvuutta Venäjän ”puhtaasta fossiilisesta ja sähköenergiasta”. Näin pitää toimia.

2. Pien-Sulkavan Erän kannalta asiassa ei ole nähtävissä negatiivisia vaikutuksia. Ei pilaa ainakaan metsästysmahdollisuuksia. Melu , välke ja maisemahaitat ovat mielestämme mitättömiä, kun ajatellaan metsästystä.

3. Hirvitiheys tällä alueella on jo nyt liian suuri. Jos hanke saa hirviä siirtymään rakennusvaiheessa ja voimalan toiminnan alkuvaiheessa hankealueelta ympäristöön eli ympärillä olevien seurojen alueelle, se on helposti korjattavissa lisäluvilla. Jos on halua korjata asia. Riistanhoitoyhdistykset ja etenkin Riistakeskuksen on lisättävä seuraavina vuosien ympäröivien seurojen hirvilupamääriä, jotta metsä- ja taimistotuhoja ei tule paikallisesti liikaa. Hirvet kyllä palaavat alkuhämmennyksen jälkeen alueelle, 2-4 vuodessa. Metsän harveneminn alueella ei vähennä hirviä pysyvästi.

4. Hankealueen ydinalueella on kai vaarallistakin liikkua myllyn lavoista tippuvien jäiden takia. Nyt olisi hyvä mahdollisuus perustaa tälle lisälmen kunnan alueella olevalle hankealueelle kanalintujen rauhoitusalue. Kanalinnut ovat vähentyneet alueella ja kanalinnut eivät lennä lapoihin. Lavat eivät ole niille uhka, ne lentävät matalammalla. Kanalinnut viihtyisivät hyvin alueella, vaikka metsäpeite harveneekin jonkin verran. Kanalintujen pedot, haukat ja kotkat, taas pelkäävät ja osuvat lapoihin eli tuulimyllyt vähentäisivät petolintujen hyökkäyksiä. Rauhoitusalueella liikennöinti ja liikkuminen

olisi melko vähäistä, eikä häiritse pyiden, teerien ja eikä metsojen pesintää ja viihtymistä hankealueella.

14. Pohjois-Savon Liitto

Suunnittelualueella on voimassa Pohjois-Savon maakuntakaava 2030 (vahvistettu 2011, muutokset 2014, 2016). Pohjois-Savon maakuntakaava 2040 on parhaillaan valmistelussa, 1. vaihe on hyväksytty 2018 ja 2. vaiheen hyväksymisen tavoiteaikataulu on syksyllä 2023. Maakunnallisen tuulivoimapotentiaaliselvityksen mukaisesti Vuorimäen alue on osoitettu tuulivoimapotentiaalisena alueena, tv maakuntakaavan 2. vaiheen kaavaluonnoksissa.

Suunnittelualueen läheisyydessä (alle 30 km säteellä) on vireillä kaksi tuulivoimahanketta, Kiuruveden ja Pyhäjärven Lauluräme sekä Pielaveden ja Keiteleen Munterinkangas.

Pohjois-Savon liitolla ei ole maakuntakaavoituksen näkökulmasta suunnitelmiin huomautettavaa.

15. Ruotaanmäen Metsästäjät ry

Seura on ensisijaisesti vastaan tuulivoimalahanketta. Se vie noin 1200 hehtaaria eli 1/3 seuralla vuokralla olevista maista, joita seuranjäsenet käyttävät virkistystoimintaan.

Alueella metsätetään hirveä, pienriistaa, pienpetoja ja karhua. Alueella on useita metsäkanalinnuille tärkeitä soidinpaikkoja. Esimerkiksi Lumikangas, Suolaminsuot ja Suurensuon ympäristö.

Miten ne on otettu huomioon? Miten yleensäkin riistaeläimet pärjäävät voimala-alueella, kaikkooako ne myllyjä?

Seuran omistamat kiinteistöt sijaitsevat myös alueella. Miten tämä on otettu huomioon myllyjen sijoittelussa ja mikä vaikutus tuulivoimapuistolla on alueella lisääntyvään liikenteeseen?

Suuri huolenaiheemme on, että miten voimme jatkaa metsästystä alueellamme. Metsästystä ei tule rajoittaa!

16. Sourunsalon seudun kylät ry

Energiaomavaraisuuden kasvattaminen ja uusiutuvan energian lisääminen on lähtökohtaisesti kannatettavaa. Tuulivoimahanke tuo alueelle positiivisia vaikutuksia, kuten tuloja ja työtä, sekä parannuksia tiestöön ja parempaa talvikunnossapitoa. Siten hanke hyvin hoidettuna toisi arvoa koko alueelle.

Sourunsalon seudun kyläyhdistys on kuitenkin huolissaan tuulivoimapuiston vaikutusalueen asukkaiden terveysturvallisuuden ja asumisviihtyvyyden varmistamisesta. Haluamme painottaa kaikkien haittojen minimoimista ja asukkaiden suoraa kuulemista prosessissa. Samoin on varmistettava alueen tonttien ja rakennusten arvon säilyminen tai korvattava mahdollinen arvon alenema todellisena. Alueella on myös sukutiloja, joilla on erityinen arvo omistajasuvuille. Kokonaisuudessaan alueen viihtyvyys ja houkuttelevuus asuin- ja mökkialueena on säilytettävä.

On myös syytä huomioida alueen virkistyskäyttöarvo ja virkistyskäytön jatkumisen turvaaminen, kuten metsästys, marjastus ja muu luonnossa liikkuminen. Lähialueella on eläinten pesintä- ja

soidinalueita. Mikäli tuulivoimalapuisto toteutuu, on varmistettava, ettei sillä ole negatiivisia vaikutuksia alueen eläimistöön ja luonnon monimuotoisuuteen.

Mikäli hanke toteutetaan, toivomme suunnitteluvaiheessa kiinnitettävän erityistä huomiota voimaloiden sijoittelussa vakituisen asutuksen sekä eläinten pesintä- ja soidinalueiden häiriöttömyyteen. Esitämme myös, että mahdollisessa rakennusvaiheessa edellytetään käytettäväksi paikallisia yrittäjiä mahdollisimman paljon. Pyydämme lisäksi varmistamaan, että mahdollisen käyttöiän päättyessä alueen entisöinnille asetetaan riittävät vaateet, seuranta ja sanktiot, jotta alue saadaan palautettua luonnontilaiseksi.

17. Suomen metsäkeskus

Suomen metsäkeskus (myöhemmin Metsäkeskus) kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto Vuorimäen tuulivoimaosayleiskaavasta, osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta sekä ympäristövaikutusten arviointisuunnitelmasta.

Metsäkeskus tarkastelee Vuorimäen alueen kokonaisuutta metsälain valvonnan ja kestävään metsätalouteen perustuvien elinkeinojen edistämisen näkökulmasta. Metsäkeskus kiinnittää lausunnossaan huomiota myös hankkeen ympäristövaikutuksiin. Metsäkeskuksen lausunnon näkökulmana on tuulivoimahankkeen aiheuttama muutos alueen maankäytössä. Maankäytön muutoksen myötä alueella ryhdytään harjoittamaan rinnakkain kahta merkittävää elinkeinoa - sekä energiantuotantoa että metsätaloutta. Toimintojen tarpeet ja vaatimukset kohtaavat erityisesti hankkeen suunnittelu- ja rakentamisvaiheessa. Pitkäaikaisia vaikutuksia ovat muun muassa metsätalouden maapinta-alan vähenemisen aiheuttamat vaikutukset hiilensidontaan.

Valmistelussa on hyvä huomioida, että metsälakia (1093/1996) sovelletaan yleiskaavan maa- ja metsätalouteen ja virkistyskäyttöön osoitetuilla alueilla. Yleiskaavan muilla alueilla metsälaki ei ole voimassa. Metsälaki velvoittaa noudattamaan Luonnonsuojelulain (1096/1996), vesilain (587/2011), ympäristönsuojelulain (527/2014) ja muinaismuistolain (295/1963) säädöksiä. Kun metsälakia ei sovelleta, vaikuttaa se myös muiden metsänkäyttöä ohjaavien lakien voimassaoloon, kuten kestävä metsätalouden määräraikaiseen rahoituslakiin (34/2015) (Kemera) ja lakiin metsätuhojen torjunnasta (1087/2013) (metsätuholaki). Nämä lait ovat riippuvaisia metsälain soveltamisesta. Suomen metsäkeskus valvoo metsälainsäädännön noudattamista.

Alueilla, joilla metsälakia sovelletaan, metsälaki ohjaa metsien hoitoa ja käyttöä. Metsälain ohella metsien käyttöä säätelevät myös metsälain nojalla annettu valtioneuvoston asetus metsien kestävästä hoidosta ja käytöstä. Myös ympäristölainsäädännöllä on vaikutuksia metsätalouteen. Metsälaki asettaa metsien hoidolle ja käytölle vähimmäisvaatimukset. Vähimmäisvaatimuksissa säädetään muun muassa puun korjuusta, metsän uudistamisesta ja metsäluonnon monimuotoisuuden turvaamisesta.

Huomioita vaikutusten arvioinnista ja osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta (OAS)

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmissa tulee Metsäkeskuksen näkemyksen mukaan kiinnittää huomiota myös siihen, miten kaavan metsätalousvaikutukset on tarkoitus arvioida. Metsäkeskus näkee, että on tärkeää, että osallistumis- ja arviointisuunnitelma sisältää myös kaavan

metsätalousvaikutusten kokonaisvaltaisen arvioinnin, joka käsittää luontoarvojen lisäksi vaikutukset myös metsien talouskäyttöön.

Kaavan valmistelussa on ollut osallisina metsäalan sidosryhmiä. Alueen metsänomistajien osallistaminen kaavaprosessiin tulee varmistaa esimerkiksi erillisellä tiedottamisella maanomistajille. Huomioitavaa on, että kaikki maanomistajat eivät välttämättä asu kaavan vaikutusalueella. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa (OAS) todetaankin: *"Suunnittelua koskevista yleisötilaisuuksista sekä OAS-, yleiskaavan luonnos- ja ehdotusvaiheista tiedotetaan lehdistössä ja internetin välityksellä. Suunnittelualueen maanomistajille ja naapureille lähetetään kirjeet kaavan eri vaiheissa."*

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa mainitaan laadittaviksi selvityksiksi asukaskysely sekä metsästäjähaastattelut. Metsäkeskus näkee, että selvityksenä voisi tässä kohtaa olla myös alueen maanomistajille lähetettävä kysely, koska maankäytön muutos voi koskettaa heidän omaisuuttaan ja sen käyttömahdollisuuksia esimerkiksi metsätalouden osalta.

Vaikutukset metsätalouteen

Vuorimäen tuulivoimaosayleiskaava on pääosin metsätalouskäytössä. Maankäyttö- ja rakennuslain 9 §:ssä (5.5.2017/254) säädetään vaikutusten selvittämisestä kaavaa laadittaessa: *"Kaavan tulee perustua kaavan merkittävät vaikutukset arvioivaan suunnitteluun ja sen edellyttämiin tutkimuksiin ja selvityksiin. Kaavan vaikutuksia selvitettäessä otetaan huomioon kaavan tehtävä ja tarkoitus. Kaavaa laadittaessa on tarpeellisessa määrin selvitettävä suunnitelman ja tarkasteltavien vaihtoehtojen toteuttamisen ympäristövaikutukset, mukaan lukien yhdyskuntataloudelliset, sosiaaliset, kulttuuriset ja muut vaikutukset. Selvitykset on tehtävä koko siltä alueelta, jolla kaavalla voidaan arvioida olevan olennaisia vaikutuksia."*

Metsäkeskus esittää, että kaavatyön yhteydessä arvioidaan vaikutuksia myös alueen metsätalouden harjoittamiseen.

Alueen suunnittelussa ja rakentamisessa on tärkeää ottaa huomioon myös metsätalouden tarpeet siten, että rakentamisesta aiheutuu mahdollisimman vähän haittaa alueen metsätalouskäytölle ja että myös uusien teiden sijoittaminen palvelee metsätaloutta. Tiestön rakentamisen yhteydessä tulee huomioida riittävien metsätieliittymien ja siltarumpujen rakentaminen myös alueen metsätalouden tarpeiden näkökulmasta sekä huolehtia myös vaikutusten arviointi alueen tieoikeuksiin. Taloudellisten vaikutusten arvioimiseksi olisi mahdollista esittää paikkatietoon perustuen vaikutus tuleviin hakkuumahdollisuuksiin ja siten hankkeen vaikutuksista metsäklusterin elinkeinoihin ja rahavirtoihin. Toisaalta on arvioitava myös, että mikäli alueella harjoitetaan pääosin yksityismetsätaloutta, voi yksittäisen metsänomistajan haitta maankäytön muutoksesta olla suuri.

Metsäkeskus muistuttaa avoimesta metsävara- ja luontotiedosta, joka on vapaasti hyödynnettävissä vaikutusten arviointiin.

Vaikutukset hiilen sidontaan

Ympäristövaikutusten arviointisuunnitelmassa arvioidaan sivulla 39 rakentamiseen vaadittua pinta-alaa, joka vaikuttaa suoraan alueen hiilinieluun: *"Rakentamisen vaatima pinta-ala muodostuu*

voimalapaikoista, joka on noin 1,5–2 hehtaaria/voimala, sisältäen voimalan viereen rakennettavat kokoamis- ja nosturialueet. Tuulivoimapuiston rakentamisen aikana tarvitaan lisäksi väliaikaista varastointi-, pysäköinti- ja työmaaparakkialueita. Väliaikaisten alueiden sijaintipaikat suunnitellaan hankkeen jatkosuunnittelussa. Väliaikaiset alueet palautuvat muuhun, esimerkiksi metsätalouskäyttöön tuulivoimapuiston valmistuttua. Tuulivoimapuiston sisäiseen sähkönsiirtoon tarvittavat maakaapelit tullaan sijoittaman pääsääntöisesti huoltoteiden yhteyteen kaivettaviin kaapeliojiin. Tuulivoimapuiston ulkoinen sähkönsiirto toteutetaan noin 11–14 km pituisella 110 kV ilmajohtolla. 110 kV:n ilmajohto vaatii noin 26 metriä leveän johtoaukean.”

Suomen ilmastositoumusten vuoksi metsäpinta-alan vähenemistä, metsäkatoa, seurataan ja poistuvaa metsäalaa joudutaan korvaamaan metsänistutuksilla. Metsäkeskus esittää, että selostukseen lisätään käytöstä poistuvan metsäpinta-alan määrä hehtaareina, sekä tuulivoimapuiston alueen että suurjännitelinjojen osalta, ja sen vaikutus hiilinielun.

Lisäksi Metsäkeskus esittää, että hankkeeseen sisällytetään rakennusaikana väliaikaisesti käytettyjen alueiden ja mahdollisen purkamisen jälkeen vapautuvien alueiden metsityksestä huolehtiminen.

Huomioita kaavaehdotuksen suunnittelua varten

Tuulivoimaloiden voimajohtoreitit on syytä suunnitella siten, että metsäpinta-alan pienentyminen minimoidaan. Mikäli voimajohtolinja jakaa alueen tiloja, on tärkeää pystyä osoittamaan, mistä metsäpalstoille kuljetaan jatkossa siten, että alueella metsätalouskäyttö on jatkossakin mahdollista.

Luonnon monimuotoisuuden kannalta merkittävät kohteet tulee huomioida sähkönsiirron ja voimaloiden sijoittelussa. Lähtökohtaisesti luo- alueita ei tule esittää yleiskaavassa alueilla, joilla sovelletaan metsälakia. Lisäksi on merkintöjen osalta huomioitava esimerkiksi liito-oravan kohdalla, että Tapion raporteja 3: Metsätalouden näkökulmia yleiskaavamerkintöihin ja - määräyksiin sekä maisematyölupaan -teoksessa todetaan: *”Metsätalouden näkökulmasta liito-oravan merkitseminen luo-merkinnällä ja siihen liittyvä metsätaloutta rajoittava määräys ovat tarpeettomia, koska metsälain 2 §:ssä säädetään luonnonsuojelulain noudattamisesta ja 14 b §:ssä liito-oravaimoituksesta.”*

Monimuotoisuuteen liittyen Metsäkeskus esittää, että kaavakarttojen metsätalousalueille ei merkitä luo-merkintöjä tai suojelumääräyksiä. Huomioitavaa on myös, että erilaisten elinympäristöjen rajaukset ja eliöiden esiintyminen voi muuttua ajan saatossa. Kaavan staattinen muoto ei siksi sovellu näiden alueiden esittämiseen, vaan rajaukset on hyvä tehdä kulloinkin vallitsevan tilanteen mukaan. Metsäkeskuksen näkemyksen mukaan kohteiden esittäminen esimerkiksi oikeusvaikutuksettomalla liitekartalla on parempi vaihtoehto, kuin alueiden esittäminen yleiskaavakartalla.

Metsäkeskus muistuttaa myös, että tuulivoimahankkeen rakentamiseen liittyvistä hakkuista on tehtävä Metsäkeskukseen metsänkäyttöilmoitus maankäyttömuodon muutoksesta.

Suomen metsäkeskus toivoo, että tuulivoimaosayleiskaavan kaikessa kirjallisessa materiaalissa käytetään Metsäkeskuksen virallista kirjoitusasua: ”Suomen metsäkeskus”.

18. Suomen riistakeskus

Riistahallintolain mukaan Suomen riistakeskuksen tehtävänä on muun muassa kestävän riistatalouden edistäminen sekä riistatalouteen liittyvän yleisen edun valvonta sekä riistan elinympäristöjen hoidon edistäminen. Näistä näkökulmista Suomen riistakeskus lausuu seuraavaa:

Tuulivoiman rakentamisen vaikutukset riistatalouteen yleisesti ja maakuntakaava-tasolla

Pohjois-Savo on monipuolinen riistakeskusalue ja alueelta löytyy elinympäristöjä metsä-, pelto- ja vesiriistalle. Tällä hetkellä Pohjois-Savossa on vain yksi tuotannossa oleva tuulivoimapuisto, jossa on kolme tuulivoimalaa. Tuulivoimala-alueet koko valtakunnassa ovat kaavoissa sijoitettu pääsääntöisesti asuttamattomille metsätalousalueille. Kyseessä on uudenlaisen energiantuotantomuodon laajamittainen rakentaminen keskeisille riistatalousalueille.

Tuulivoimaloiden rakentaminen vaatii tiestön, siirtolinjat sekä itse voimaloiden ja muuntoasemien perustukset. Siksi sähköntuotantoon liittyvä rakentaminen juuri erämaa-alueille heikentää alueitten ekologista monimuotoisuutta ja kiihdyttää osaltaan luontokatoa. Tuulivoiman negatiivisia vaikutuksia metsäriistalajistoon tunnetaan jo kanalintujen osalta. Tuulivoimantuotanto esitetyssä laajuudessa aiheuttaa negatiivisia vaikutuksia alueen riistakantojen elinolosuhteisiin heikentäen kantojen kestävyyttä. Voimaloiden väliin jäävä metsäluonto kärsii pirstaloitumisen vaikutuksesta. Tuottavan metsämaan rakentaminen tuulivoiman tuotannon infraa varten vähentää alueen hiilensidontakykyä sekä vähentää alueen metsäluonnon monimuotoisuutta peruuttamattomasti.

Tuulivoiman rakentaminen laajemmille asumattomille alueille vaikuttaa negatiivisesti riistaan erityisesti pirstomalla riistan elinympäristöä. Tuulivoimala-alueet tulisi tämän vuoksi sijoittaa jo valmiin rakennetun ympäristön yhteyteen ja lähelle valmiita sähkönsiirtolinjoja. Täten voidaan ehkäistä luontokatoa, vähentää alueellisen riistalajiston köyhtymistä ja riistakantojen taantumista.

Kaavoittajan tulisi kiinnittää erityistä huomiota siihen, mitkä ovat kaavassa esitetyn tuulivoimantuotannon kokonaisvaikutukset ympäristölle, mikäli kaikki hankkeet toteutuvat. Koska tuulivoiman rakentamisen hankekohtaiset YVA-menettelyt eivät ota huomioon laajempaa kokonaisuutta, on ongelmallista osoittaa useiden eri hankkeiden yhteisvaikutus. Tämä huomio koskee riistalajien ohella myös kalojen ja selkärangattomien eläinten elinympäristön muuttumista. Suomen riistakeskus haluaa korostaa maakunnan vastuuta asian määrittelyssä ja riskien hallintaa ennalta.

Tuulivoiman riistalajistolle aiheuttamia haittoja on purettu amerikkalaisessa tiedeartikkelissa (Is the answer blowing in the wind? State agencies seek way to support wind energy and support wildlife, by B. Lawless, M. Humbert, S.Reif, K. Voltura, J. Wilkinson and L. Zebehazy, The Wildlife Professional, July/August 2021). Artikkelissa käsitellään valtion ja osavaltioiden viranomaisten vaikutusmahdollisuuksia tuulivoiman riista- ja kalakannoille aiheuttamien haittojen minimoimisessa. Lähtökohtana on, että viranomaisten vastuulla on hallinnonalansa riistalajien ja -kantojen suojelu ja niihin kohdistuvien haittojen ennaltaehkäiseminen. Keskeinen ongelma on, että rakentamistoiminnalla on käytännössä aina vaikutuksia ympäristöön ja siellä esiintyviin lajeihin. Näitä vaikutuksia tulisi pienentää mahdollisimman tehokkaasti hyvällä suunnittelulla. Artikkelissa tuodaan esiin osavaltioiden ja valtion viranomaisten tunnistamat tuulivoiman rakentamisen

vaikutukset lajeihin. Ne ovat tärkeysjärjestyksessä seuraavat: Riistalintujen suora törmäys roottoreihin tai vastaaviin rakenteisiin (suora vaikutus), elinympäristön pirstoutuminen (epäsuora vaikutus), erilaisten haittojen kerrannaisvaikutukset (kerrannaisvaikutukset), riistalajien väistyminen alueelta ja käyttäytymisen muutokset (epäsuorat vaikutukset), tuulimyllyjen ja vastaavien rakenteiden jalanjälki eli niiden varaama tila lajeilta tai lajien elinympäristöiltä (suora vaikutus), alueelle rakentamisen johdosta tunkeutuvien lajien vaikutus riistalajeihin (epäsuora vaikutus) ja kasvavien pienpetokantojen vaikutus riistalajeihin (epäsuora vaikutus).

Edellä mainitut tekijät ovat tunnistettavissa myös kotimaisessa tuulivoiman rakentamisessa. Haittojen kerrannaisvaikutuksia on vaikeaa todeta ilman pitkän aikavälin seurantaan etenkin suunniteltaessa tuulivoimapuistoja uusille, laajoille metsäalueille. Rakentamisen tulisi kohdistua valmiiksi ihmistoiminnan vaikutuksessa olevalle alueelle, kuten valtateiden varsille, teollisuusalueille jne, jotta voitaisiin minimoida useimpia tunnistettuja riskitekijöitä.

Tuulivoiman rakentamisen vaikutukset metsäkanalintuihin

Tuulivoiman rakentamisen vaikutuksesta riistakantoihin on selvitetty kirjallisuusselvityksessä *The impact of wind energy facilities on grouse: a systematic review*: J. Coppes, V. Braunisch, K. Bollmann, I. Storch, P. Mollet, V. Grünschachner-Berger, J. Taubmann, R. Suchant, U. Nopp-Mayr, 17 January 2019 / Revised: 1 July 2019, sekä ruotsissa toteutetussa tutkimuksessa; *Wind energy facilities affect resource selection of capercaillie Tetrao urogallus*; Julia Taubmann, Jim-Lino Kämmerle, Henrik Andrén, Veronika Braunisch, Ilse Storch, Wolfgang Fiedler, Rudi Suchant and Joy Coppes 2021.

Selvityksessä ja tutkimuksissa on todettu, että tuulivoimaloiden häiriövaikutukset ulottuvat metsäkanalinnuille 500–1000 metrin etäisyydelle tuulivoimalasta. Metsäkanalintujen elinympäristöjen väheneminen sekä pirstoutumisvaikutuksen lisäksi tuulivoimalat tuottavat suoraa kuolleisuusvaikutusta lajeille. Tehtyjen selvitysten mukaan metsäkanalinnut ovat kärsineet lajeina kaikkein eniten törmäyskuolleisuutta tuulivoimaloiden torneihin.

Ruotsalaistutkimuksessa metson soitimen todennäköisyys väheni tuulivoimaloiden lähistöllä. Myös kesäaikana, poikuekautena, metso vältti elinympäristössään voimaloiden läheisyyttä. Voimaloiden määrän, melun, roottorien vilkkumisen ja niiden näkyvyyden todettiin aiheuttavan väistämiskäyttäytymistä 865 metriin saakka. Lisäksi tutkimuksessa todettiin metson väistävän voimaloille johtavaa tiestöä myös kesäaikana. Suomen tapauksessa vaikutukset kohdistuvat kaikkiin neljään metsäkanalintuumme; metsoon, teereen, riekoon ja pyyhyn.

Tutkimuksen tulos vahvistaa käsitystä siitä, että voimalat sekä niihin liittyvä rakentamis- sekä huoltotoiminta tiestöineen vaikuttaa negatiivisesti metson lisääntymiseen sekä alueen hyödynnettävyyteen ravinnonhankinnassa. Lisäksi tuulivoimala-alueen tiestön voidaan olettaa lisäävän pienpetojen, kuten ketun ja näädän saalistustehokkuutta talviaikaan, koska voimala-alueen tiet pidetään aurattuna ja etenkin kettu hyödyntää tiestöä liikkumisessa. Petojen aiheuttamaa painetta kanalintukantoihin on vaikea osoittaa, mutta on selvää, että yhdessä metsäekosysteemin pirstoutumisen kanssa petojen vaikutus kanalintujen kantaan voimistuu.

Suurpedot suunnittelualueella

Riistavahinkorekisteri -järjestelmän Tassu -havaintoaineiston mukaan alueelta on tehty 1.1.2021–14.4.2022 suurpetohavaintoja seuraavasti:

Karhu 0 kpl

Ilves 7 kpl (joista 6 kpl: emo+1 pentu)

Ahma 0 kpl

Susi 2 kpl

Tämän perusteella voidaan todeta, että suurpetojen tiheys kohdealueella on havaintoaineiston mukaan suhteellisen alhainen. Toki täytyy myös huomioida, että kaikilla alueilla havainnointiverkoston toiminta ei ole aktiivista ja tällä voi olla osaltaan myös vaikutusta havaintojen vähäisyyteen. Ilveskanta on alueella vakiintunut, mutta ahma, susi ja karhu ovat alueella harvinaisempia vieraita. Tuulivoimaloiden vaikutuksista suurpetojen ekologiaan ei vielä tiedetä, mutta on tärkeää muistaa näiden neljän maasuurpetomme suojelustatus EUlainsäädännössä.

Esimerkiksi susi kuuluu riistalajina EU:n luontodirektiivin IV-liitteen tiukasti suojeltuihin lajeihin. Koska susi on luontodirektiivin liitteessä IV (a) tarkoitettu laji, kaavan laatimisvaiheessa on selvitettävä riittävästi, ettei luonnonsuojelulain 49 §:n 1 momenttiin perustuvaa lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittämistä ja heikentämistä koskevaa kieltoa rikota. Suunnitellulla tuulivoimapuistoalueella eikä sen lähetyvillä ole tällä hetkellä yhtään vakiintunutta susireviiriä.

Tuulivoiman vaikutukset vesilintuihin

Tuulivoiman vaikutuksista vesilintuihin on olemassa jo jonkin verran tutkittua tietoa. Laaja yhteenvetotutkimus joutsenten sekä hanhien osalta osoitti, että konkreettiset törmäykset tuulivoimalan roottoreihin ovat harvinaisempia, mutta moniin muihin asioihin pitää kiinnittää huomiota (Rees, Eileen, 2012. Impacts of wind farms on swans and geese: A review. Wildfowl, p. 37–72). Tuulivoimaloilla voi olla merkitystä vesilintujen muutto- ja levähdysalueisiin.

Tanskassa tehty laaja tutkimus tuulivoiman vaikutuksesta kurkiin sekä lyhytnokkahanhiin osoitti, että linnut kykenevät pääsääntöisesti väistämään roottoreita ja törmäykset ovat vähäisiä. Tutkimuksessa kuitenkin korostettiin, että tarvitaan lisätutkimuksia eri lajien osalta, koska roottorien väistämiskyky vaihtelee merkittävästi eri lintulajien välillä. (Drachmann, J., Nielsen, H. & Waagner, S. 2021 Pink-footed Goose and Common Crane exhibit high levels of collision avoidance at a Danish onshore wind farm. Orn. Foren. Tidsskr. 115: 253– 271.)

Vuorimäen tuulivoimapuiston alueella ei ole lähetyvillä merkittäviä lintuvesiä, mutta vuosittain alueen läpi muuttaa merkittäviä määriä eri hanhilajeja. Kun tuulivoimaloiden lähellä ei sijaitse merkittäviä vesilintujen levähdysalueita, niin haittavaikutusten voi olettaa kohdistuvan lähinnä muuttoreitillä ohilentäviin lintuihin.

Vaikutukset metsästyksen

Pohjois-Savossa metsästyksellä tärkeä rooli alueen ihmisten elämässä. Riistakeskusalueella on noin 27000 riistanhoitomaksun suorittanutta henkilöä. Suomessa on maailmanlaajuisesti

ainutlaatuinen riistalajitiedon keräystapa. Metsästäjät osallistuvat kahdesti vuodessa toteutettavaan riistakolmiolaskentaan. Laskettavia lajeja ovat metsäkanalinnut ja pienet riistanisäkkäät. Toisin sanoen metsästyksen on sidottu riistanhoitotyöhön myös tiedonkeruun tasolla. Mikäli alueelle rakennetaan tuulivoimaa, on oletettavaa, että vapaaehtoiseen keruuseen perustuva toiminta vähenee. Jos alueen metsästyksen vaikeutuu tai estyy, sen vetovoimaisuus virkistys- ja elämystoimintana vähenee, myös tiedonkeräämisen edellytykset poistuvat.

Edellä mainittu vaikutus heikentää alueen riistataloudellista merkitystä. Mikäli alueen käyttö metsästyksessä heikkenee tai estyy, myös riistatiedon laatu köyhtyy. Tuulivoimapuiston voidaan katsoa varaavan aluetta merkittävästi riistatalouden kannalta, lukuun ottamatta hirven metsästystä. Hirven ei toistaiseksi tiedetä erityisesti välttävän tuulivoimala-alueita.

Suomen riistakeskus esittää, että edellä mainitut seikat otetaan kaavaluonnoksessa huomioon mahdollisimman hyvin.

Suomen riistakeskus esittää Iisalmen kaupungille mahdollisen kompensatiomenettelyn edellyttämistä Vuorimäen tuulivoimahankkeessa. Tuulivoimayhtiöt tulisi jo luvanhakemisvaiheessa velvoittaa korvaamaan aiheuttamansa riista- ja metsästyshaitan jollain tavalla riistataloudelle. Tarkasteltavaksi tulisivat alueen keskeisesti haittaa kärsivät lajit ja elinympäristöt sekä määritettäväksi ne toimenpiteet, joilla tuulivoimayhtiö korvaa kyseiset haitat. Kompensatio tulisi kohdentaa esimerkiksi valituilla toimenpiteillä toisella alueella.

19. Iisalmen kaupungin tekninen jaosto

Teknisellä jaostolla ei ole huomautettavaa Vuorimäen tuulivoimaosayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan sekä ympäristövaikutusten arviointiin.

20. Traficom

Viestintäyhteydet on YVA-suunnitelmassa jo varsin hyvin otettu huomioon, ohessa vielä viittaus asiaan liittyen.

Tuulivoimarakentamista suunniteltaessa tulisi ottaa huomioon myös tuulivoimaloiden vaikutukset radiojärjestelmiin. Tuulivoimaloiden on monissa tapauksissa todettu vaikuttaneen TV-vastaanoton laatuun maanpäällisissä TV-lähetysverkoissa. Tuulivoimaloilla on vaikutuksia myös matkaviestinverkkojen kentänvoimakkuuteen ja signaaliin laatuun. Tutkajärjestelmä vaatii toimiakseen riittävää etäisyyttä tuulivoimaloihin. Radiolinkin toiminta taas edellyttää täysin esteetöntä aluetta lähettimen ja vastaanottimen välillä.

Sähköisen viestinnän palvelut ovat riippuvaisia radiojärjestelmistä. Siksi on tärkeää varmistaa, että TV- ja matkaviestinpalvelut sekä tutkat ja radiolinkit toimivat myös jatkossa riittävän häiriöttömästi. Pienilläkin muutoksilla tuulivoimaloiden sijoittelussa voi olla ratkaiseva merkitys alueen radiojärjestelmien toimintaan. Jo olemassa olevia TV- ja radiolähetysasemia ja raskaita, 200 - 300 metrin korkuisia mastoja ei voida siirtää. Siksi eri osapuolten tulisi tehdä yhteistyötä jo tuulivoimaloiden suunnitteluvaiheessa ja pyrkiä valitsemaan tuulivoimaloiden sijainti niin, ettei häiriötä radiojärjestelmille aiheudu tai että ne ovat poistettavissa.

On suositeltavaa, että tuulivoimahankkeesta vastaavat ovat yhteydessä kaikkiin tiedossa oleviin radiojärjestelmien omistajiin lähialueilla. Riittävänä koordinoitietäisyytenä on pidetty noin 30 kilometriä. Radiopaikannusjärjestelmien ja radiolinkkien käyttäjiä sekä teleoperaattoreita tulisi aina informoida tuulivoimahankkeesta.

21. Ylä-Savon sote, ympäristölautakunta

Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän ympäristölautakunta hoitaa lisälmen kaupungin ympäristönsuojelu- ja terveydensuojeluviranomaisen tehtävät.

Ylä-Savon alueelle on Vuorimäen tuulivoimahankkeen lisäksi kuluvan talven aikana alkanut kaksi muuta tuulivoimahanketta, Laulurämeen tuulivoimapuisto Kiuruvedellä ja Munterinkankaan tuulivoimapuisto Pielavedellä. Alueet sijoittuvat noin 30 kilometrin säteelle Vuorimäen hankealueesta. Näiden hankkeiden yhteisvaikutukset tulee ottaa huomioon Vuorimäen hankkeen ympäristövaikutusten arvioinneissa.

Hankkeen maisemavaikutuksia arvioidessa tulee näkemämallinnukset tehdä ainakin Kotajärveltä ja Kenkäjärveltä, jossa lähimmät vakituiset asuinrakennukset ja lomarakennukset sijaitsevat. Näkemämallinnukset tulee tehdä myös alueen läheisiltä matkailu- ja majoituskohteilta. Runnin alueelle tehtävään mallinnukseen tulee sisällyttää myös sähkönsiirtolinja. Lautakunta esittää, että näkemämallinnuksia tehtäisiinkin mahdollisimman paljon ja eri puolilta aluetta, jotta hankkeen maisemavaikutuksista saataisiin hyvä kokonaiskuva.

Yva-selvityksen mukaan Vuorimäen hankealueen luontoarvot ovat pääasiassa alueen pienvesissä ja niiden ympäristöissä. Vaikutusten arvioinnissa tullaan selvittämään mm. rakentamisen aikaisia vaikutuksia pienvesiin. Tämä on hyvä, sillä pienvesien tilaa ei saa esim. teiden rakentamisen tai voimaloiden perustustöiden yhteydessä huonontaa. Pienvesien sijainti tulee ottaa huomioon voimaloiden lopullista sijoituspaikkaa harkittaessa.

Yva-selvityksen mukaan toiminnan päättymisen aikaiset ja sen jälkeiset vaikutukset arvioidaan olettaen, että alueilla olevat maanpäälliset voimalarakenteet puretaan ja betoniperustukset sekä kaapelit jätetään maahan. Ympäristölautakunnan näkemyksen mukaan myös betoniperustusten purkaminen tulisi huomioida arvioinnissa, sillä perustukset ovat myös jätettä ja ne tulisi ohjata asianmukaiseen jätteiden käsittelyyn. Asianmukaisen jätteenkäsittelyn varmistamiseksi yleiskaavaan voisi sisällyttää määräyksen, että voimalaitoksille on haettava purkamislupa. Siinä samassa yhteydessä voitaisiin varmistaa, että purkujätteet menevät asianmukaiseen käsittelyyn.

Ympäristölautakunnan mielestä ympäristövaikutusten arviointisuunnitelma ja tuulivoimayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelma on kokonaisuutena ottaen tehty asiantuntevasti ja perusteellisesti. Tuulivoimalaitoksista aiheutuviin melu- ja välkehaittojen selvittämiseen ja mallintamiseen on ympäristövaikutusten arviointisuunnitelmassa esitetty menetelmät. Samoin maisemaan kohdistuvien visuaalisten haittojen selvittämiseen. Tehtyihin suunnitelmiin on myös koottu kattavasti lähtötietoja. Alueella on jo tehty luonto- ja muita selvityksiä ja lisäselvityksiä tullaan vielä tekemään. Lautakunta katsoo, että tehtyjen selvitysten ja tulevien täydennysten myötä hankkeen ympäristövaikutukset pystytään arvioimaan riittävällä tasolla.

Kooste Iisalmen Vuorimäen YVA- ohjelmasta annetuista mielipiteistä.

1. Mielipide

Iisalmen Vuorimäen Tuulivoimalahankkeen osayleiskaavan alueella asuu vakituisesti ja myös ajoittain vapaa-ajan asumuksissa paljon ikäihmisiä, yli 65- ja yli 75-vuotiaita (sekä Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän että Iisalmen kaupungin hyvinvointikertomukset ja –suunnitelmat).

Tulevia asukaskyselyjä ja mahdollisia hankesopimuksia laatiessaan ja tehdessään hankevastaavien ja kaikkien toimijoiden tulee varmistaa kysely- ja sopimusmenetelmien legitimeetti ja reliabiliteetti koskien vastaajien ja asianomistajien omia päätöksentekokykyjään ja mahdollisia jo olemassa olevia asianhoitajiaan ja/tai edunvalvojaan.

Pyydän hankesuunnitelmaan kirjallista selvitystä asukaskyselyjen toteuttamistavoista vastuutuksineen

2. Mielipide

Toivottavasti Iisalmen päättäjät tekevät järkevän päätöksen mikä olisi, että luovuttaisiin koko hankkeesta, eikä ajateltais ainoastaan rahallista hyötyä vaan myös asukkaita. Jos hanke toteutuu toivomuksemme on että Kotajärven lähelle suunniteltuja tuulimyllyjä vähennettäis 3 kpl. Kotajärven ympärillä asuu suuri määrä sekä vakituisia asukkaita että paljon kesäasukkaita, joille kaikki haitat tulee.

3. Mielipide

Me lausunnonantajat olemme kiinteistön omistajia Kotajärven alueella, joka on alueena selkeästi Vuorimäen tuulivoimalahankkeen ongelmallisimpia kohtia. Kiinnitämme aluksi huomiota siihen, että koko hankkeen tarvetta ja mielekkyyttä tulee tarkastella edelleen, kun hankkeeseen liittyvät kaikki vaikutusarvioinnit ovat valmistuneet.

Hakija ABO Wind Oy rakentaa tuulivoimalat vielä tuntemattomille sijoittajille, joilla on tavoitteena ainoastaan voiton tavoittelu ja sen maksimointi. Voitontavoittelua vastassa on hankkeen ihmisille aiheuttamat haitalliset vaikutukset kymmeniksi vuosiksi eteenpäin. Tämä perustilanne (voitontavoittelu vs. haitat alueen ihmisille ja luonnolle) on pidettävä lähtökohtana. Hankkeen vaikutukset kaupungin talouteen eivät ole niin merkittäviä, että niillä voidaan perustella kaupungin alueella asuvien ihmisten elinympäristöön tulevat haitat.

Katsomme, että voimaloiden moottoriäänten ohella on otettava huomioon/selvitettävä myös voimaloiden aiheuttamien infraäänten vaikutus luontoon ja ihmisiin . Asia on ollut voimaloiden rakentamisten yhteydessä keskustelun kohteena ja pyydämme, että Vuorimäen hankkeen arvioinnissa otetaan kantaa myös tähän. Toteutuessaan hanke tulee myös varmuudella alentamaan voimaloiden läheisyydessä olevien kiinteistöjen ja tonttien arvoa ja luo siten omistajille taloudellisen rasitteen.

Esittelytilaisuudessa 5.4 hakija ilmoitti, että voimalat yleensä tuottavat noin 23.000 euron kiinteistöverotulot. Iisalmen ja tämän hankkeen suhteen arvioita ei esitetty. On joka tapauksessa todettava, että esimerkiksi mainittujen voimaloiden poistamisella hankkeesta, olisi kaupungin tuloihin (kokonaisuus huomioon ottaen) täysin mitätön vaikutus. Hankealueen suurimman vesialueen (Kotajärvi) ja sen ympäristöön keskittyneen asutuksen haitat eivät ole siksi perusteltavissa myöskään tästä näkökulmasta.

Kotajärven alue on selkeästi hankkeen ongelmallisimpia kohtia. Tämä johtuu - hankealueen muihin alueisiin verrattuna - Kotajärven alueen merkittävästi asukaskeskittymästä (vakituinen asutus,

vapaa-ajan asutus). Tämän herkän järvesialueen alueen läheisyyteen kaavillaan peräti 300 metriä korkeat voimalat. Hankkeen valmistelussa tulee haittojen minimoimiseksi lähteä siitä 5.4.2022 esitellystä vaihtoehdosta, että tuulivoimaloiden määrä on kaavailtua 27 voimalaa pienempi. Kun niiden määrää lasketaan, ja kun Kotajärven alue on kiistatta yksi hankkeen haavoittuvin aluekeskittymä, on luontevaa poistaa suunnitelmasta vähintäänkin hankealueen eteläisen osan tuulivoimalat (Palokangas, Alasuo), jotka ovat lähimpänä Kotajärven asutuksia. Näin pienennettäisiin haittavaikutuksia Kotajärven alueella.

4. Mieliptide

Suunnitellut tuulivoimalat ovat lähimmillään n.1km etäisyydellä. EU suositus on nykyään 2-3km asutuksesta. Suunnitellut voimalat ovat myös huomattavan korkeita ja kookkaita, joten niiden melu, välke ja maisemavaikutus on asumiseen kohtuuton. Erityisesti matala infraääni aiheuttaa jatkuvaa haittaa laajalla alueella voimaloista varsinkin öisin ja haittaa nukkumista. Rakentamisesta seuraa pitkäkestoinen meluhaitta metsien huomattavasta kaatamisesta ja massiivisista maansiirtotöistä.

Suunnitelmasta puuttuu melu ja väkelaskelmat. Lähimpien talojen osalta se pitäisi saada välittömästi kommentoitavaksi asianosaisille ennen kaavan hyväksyntää.

Kannanottona toteamme että alle 1,6km etäisyydelle ei pidä rakentaa yhtään voimalaa ja 1,7-3,0km säteellä voimaloitten oltava korkeintaan puolet suunnitellusta maksimikorkeudesta.

5. Mieliptide

Omistan suunnitteilla olevan Vuorimäen tuulivoimapuistoalueen läheisyydessä sukutilan.

Vuorimäen tuulivoimapuistoalueen suunnitelmassa kahden kilometrin säteellä on asuinrakennuksia 26 kappaletta ja vapaa-ajan rakennuksia 12 kappaletta. Viiden kilometrin säteellä asuinrakennuksia on 309 ja vapaa-ajan rakennuksia 95. Tämä tarkoittaa, että kahden kilometrin sisällä asuu useita kymmeniä ihmisiä ja viiden kilometrin sisällä useita satoja ihmisiä.

Kahden kilometrin etäisyys tuulivoimalasta on aivan liian pieni. Nykyiset voimalat ovat korkeita, ja niiden teho on kasvusuunnassa. Tämä tarkoittaa sitä, että 300 metriä korkeat voimalat näkyvät kauas, kuten myös niiden lavoissa oleva välkkyvä valo. Niiden tehon on ilmoitettu olevan 6-10 MW, mikä tarkoittaa sitä, että ne ovat äänekkäämpiä kuin aikaisemmin pienemmällä teholla toimivat tuulivoimalat.

Suunnitelmassa kerrotaan, että desibeliraja ei ylitä sallittua rajaa. Suunnitelman toisessa kohdassa myönnetään, että tuulivoimaloista on ääni- ja valohaittoja. Kysymys kuuluukin, miksi tuulivoimapuistoalueita ylipäättään suunnitellaan niin lähelle asutusta, kun tiedossa on juuri nämä haitat? Suurin osa vastustuksesta johtuu juuri tästä, ihmisille aiheutuvista ääni- ja valohaitoista. Kuka vapaaehtoisesti haluaa heikentää asumismukavuuttaan? Kuka haluaa kuunnella roottorin hurinaa, kun voisi nauttia lintujen laulusta ja maaseudun hiljaisuudesta? Hiljaisuudesta. Hiljaisuus ei tarkoita sitä, että joutuu kuuntelemaan 40-45 desibelin hurinaa. Kuka haluaa nähdä pimeällä vilkkuvia lennonestovaloja kauniin tähtitaivaan sijaan? Koti ja vapaa-ajan koti ovat meille kaikille tärkeä paikka. Mielestäni kenelläkään ei ole oikeutta heikentää toisen ihmisen asumisen ja vapaa-ajan vieton olosuhteita.

Sanotaan, että koko Suomi ja erityisesti maaseutu tulee pitää asuttuna. Ihmisillä on nyt kuitenkin huoli ja epätietoisuus siitä, että tuulivoimapuisto perustetaan aivan oman kiinteistön läheisyyteen. Jo nyt on merkkejä siitä, että maalla sijaitsevia asuin- ja vapaa-ajan kiinteistöjä myydään suunnitteilla olevien tuulivoimapuistoalueiden lähetyviltä. Toisaalta, monet haluaisivat maalta kiinteistön ostaa, mutta juuri tuo tulevaisuuden epävarmuus estää sen. Tähän ongelmaan ratkaisuna on tuulivoimaloiden rakentamiseen koskien yhtenäinen käytäntö, että tuulivoimalan tulee olla vähintään viiden kilometrin päässä asutuksesta.

On hämmentävää, että tuulivoimapuistosuunnittelu alkaa siten, että ensin otetaan suunnitellulla tuulivoimala-alueella maata omistaviin henkilöihin yhteyttä ja tarjotaan heti vuokrasopimusta allekirjoitettavaksi. Moni asiasta vähän tietämätön, tai jo iäkkäämpi metsänomistaja voi hätäännöksissä vuokrasopimuksen 30 vuodeksi allekirjoittaa. Kodin tai vapaa-ajan kodin omistamia, välittömässä läheisyydessä asuvia henkilöitä ei tässä suunnittelun vaiheessa informoida, vaan he saavat tiedon paljon myöhemmin. Toisella paikkakunnalla asuvat henkilöt usein vieläkin myöhemmin, jopa sattuman kautta.

Suunnitelmassa sähkönsiirtoreitti kulkee Runnin kulttuurimaiseman välittömässä läheisyydessä. Runnin kylpylä ja Saarikosken kanava ovat tärkeitä, pitkän historian omaavia lisälmen kulttuurinähtävyyksiä, joiden arvoa ei saa voimasiirtojohtoilla rikkoa. Runnin kylpylän ja Saarikosken kanavan alue on myös valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö, johon leveän rakenteen omaava voimansiirtojohto ei sovi.

Sanotaan, että tuulivoimalat mahdollistavat uusiutuvan energian käytön, ja että se on edullisin sähköntuotantomuoto, mutta sitä ei tule tehdä tuulivoimapuiston lähiasukkaiden kustannuksella. Mikään raha ei korvaa elämisen laadun heikkenemistä, mitä liian lähelle rakennettu tuulivoimala voi haittoineen aiheuttaa.

Vastustan suunnitteilla olevaa Vuorimäen tuulivoimapuistoaluetta, koska se sijoittuu liian lähelle asutusta sekä suunnitteilla olevaa voimansiirtojohtoväylää, koska se rikkoo Runnin ja Saarikosken kanavan kulttuuriympäristön

6. Mielipide

Vastustan kyseisen hankkeen etenemistä. Kotajärven alue on suhteen hankkeen selkeästi ongelmallisimpia kohtia. Tämä johtuu -hankealueen muihin alueisiin verrattuna- Kotajärven alueen merkittävästi asukaskeskittymästä (vakituinen asutus ja vapaa-ajan asutus).

Alueella asuva ja aluetta muutoin vakituisesti virkistyskäyttöön käyttävä ihmismäärä on huomattava ja mahdollisesti koko hankealueen merkittävin.

Lisäksi kiinnitämme huomiota siihen, että hakija Abo Wind Oy rakentaa tuulivoimalat vielä tuntemattomille sijoittajille, joilla on ainoastaan voiton tavoittelu ja sen maksimointi. Abo Wind Oy hakee sekin vain voittojen maksimointia: Mitä suuremman määrän voimaloita yhtiö saa rakentaa, sitä suuremman voiton yhtiö saa myydessään sijoittajille. Sijoittajien omistuksellinen tausta voi lisäksi vaihtua useaan kertaan vuosikymmenten aikana. Tällä seikalla on oltava merkitystä, kun punnitaan eri intressejä.

Voitontavoittelua vastassa on hankkeen ihmisille aiheuttamat haitalliset vaikutukset kymmeniksi vuosiksi eteenpäin (melu ja muut terveydelliset haitat). Tämä perustilanne (voiton tavoittelu vs haitat alueen ihmisille) on tiedostettava koko hankkeen arvioinnin ajan.

Hankkeen vaikutukset kaupungin talouteen eivät ole niin merkittäviä, että niillä voidaan perustella kaupungin alueella asuvien ihmisten elinympäristöön tulevat haitat.

Ehdoton vähimmäisvaatuksemme on, että hankealueen eteläisen osan kolme läntisintä tuulivoimalaa tulee poistaa hankkeesta, mikäli hanke ylipäätään on toteutumiskelpoinen.

7. Mielipide

Otan kantaa kiinteän asuinpaikan johdosta seuraaviin tuulivoimalayksiköihin. Tuulivoimalat ovat alle 2 km päässä pysyvästä asutuksesta. Kyseessä on tuleva mökkipaikka sekä vieressä on vanhempien kotitila. Olisi hyvä jos näitä yksiköitä ei tehtäisi ollenkaan tai jos tehdään niin kauemmaksi.

8. Mieli pide

Vuorimäen sähkön siirtolinja kulkee peltojeni pitkin. Toivoisin että kun linjaa lopullisesti suunnitellaan olisi maanomistajalla mahdollisuus osallistua suunnitteluun jotta linja aiheuttaisi mahdollisimman vähän hankaluuksia peltomaan viljelyyn ja vaadin myös nähdä lopullisen linjan kohdan sekä pylväiden paikat jos linja kulkee maitteni pitkin ennen kuin annan suostumusta asiaan.

9. Mieli pide

Vastustamme koko Vuorimöen tuulipuistohanketta. Mikäli tämä toteutuu, niin Kotajärven lähelle tulee tuulivoimayksilöt ovat liian lähellä asutusta, 2 kilometriä ei missään tapauksessa ole riittävä etäisyys. Lähimmät kolmen (tien läheisyydessä) ovat liian lähellä asutusta, etäisyyden vähimmäsmäärä vähintään 4 kilometriä.

Naapuriimme suunniteltu tuulipuisto-/teollisuusalue tuhoaa elinolosuhteemme, elinkeinomme ja sukujemme perinteiset maisemat kauniin Kotajärven maisemissa. Tuulipuistohanke on valmisteltu täysin salassa kyläläisiltämme, ja näin massiivinen hanke tuhoaa ja raiskaa luonnon sekä elinmahdollisuudet alueella. Kiinteistöjen arvo nollautuu ja maaseutuasutuskylä autioituu.

Jos Iisalmen kaupunki rakentaa tuulivoimaa, se tulisi tehdä lähemmäksi kaupunkia, eikä tuhoamalla pitäjän laidalla olevan maastot. Tämä tuhoaa seudun asukkaiden maat, terveyden ja luonnon monimuotoisuuden. NS. "vihreä siirtymä" antaa nyt mahdollisuuden tehdä peruuttamattomia toimia, joiden ainoana motiivina on rahanahneus. Ihmisten ja eläinten terveys ja luonnon arvot sivuutetaan täysin.

Suunniteltu tuulipuistoalue on luonnon monimuotoisuuden kannalta korvaamaton. Tuulipuiston rakentaminen on eri asia kuin metsänhakuut ja muu luonnon hyödyntäminen. Kotajärven alueella on runsastunut eläimistö: linnusto, lepakot, riista ja petoeläimet. Tuulipuiston ikä max. 20-30 vuotta, alueen purku ja ennallistaminen ei onnistu.

Itse alue on 15 km päässä Iisalmen keskustasta. Päättäjät ovat tuskin käyneet itse alueella. Eikä asukkaat ole saaneet minkäänlaista muuta tietoa kuin "puskaradion" kautta. Tietoja alkoi tihkua vajaa kaksi vuotta sitten. Kun naapuriin teollisuusalue kaikkine infrastruktuuriin liittyvine ja rakennusaikaisine haittoineen, niin siitä kuuluisi ennakkoon tiedottaa asukkaita varmallalla tavalla. Miksi tuulipuistolle ei löydy tilaa lähempänä Iisalmen taajamaa? Siksi kun se pilaisi kantakaupungin maiseman.

Tuulivoima on jo kovassa "vastatuudessa" Saksassa. Siellä ja muualla maailmassa on paljon tutkittu infra- ja pientaajuisen melun aiheuttamaa terveysvaaraa ihmisille ja eläimille. Tieteellisen, kattava tietopakettin saa julkaisusta "katsaus tutkimuksiin tuulivoiman infraäänien haitallisista vaikutuksista terveyteen" (Prof. Kimmo Suomi & Pirjo Keronen, v. 2021). Tutkimuksen pohjana on mittava määrä kansainvälisiä tieteellisiä tutkimuksia, jotka osoittavat infraäänien pitkäaikaiset terveyshaitat, mm. immuunipuolustuksen heikkeneminen, sydän- ja verisuonisairauksien lisääntyminen, kuuluvammat ja humaus.

Tuulivoimaloita ei pitäisi rakentaa sisämaahan, jossa tuuli on puuskittaista ja talvipakkasilla ei edes tuule. Merialueet ovat tasaisempia tuulen kannalta. Puuskittaiset tuuli- ilmiöt aiheuttavat lapojen ääripaineen vaihtelun, joka taas aiheuttaa terveysvaarat. Maiseman, kasvien, eläinten menetys, melu, infraääni- ja välkehaitat.

Tämänhetkinen Suomen turvallisuustilanne ja valtion taloustilanne on otettava myös huomioon. Onko uskaliaasta rakentaa riskialttiita rakenteita Itä- Suomeen. Ilmavoimien kapteeni Jussi Karhila " Olemme pian menossa ohi EU:n tavoitteista". (Lähde: Prof. Suomi & Keronen, julkaistu v. 2021, sivu 59).

Tuulivoimalat, n. 300 m korkeat, ovat surullinen muisto jälkipolville. Haluavatko nykyiset päättäjät olla toteuttamassa tätä ja allekirjoittamassa tällaisia päätöksiä.

10. Mielipide

Suunnitellut tuulivoimalat ovat lähimmillään 1,5 km etäisyydellä asuinrakennuksista. EU suositus on nykyään 2-3 km asutuksesta. Suunnitellut voimalat ovat myös huomattavan korkeita ja kookkaista, joten niiden melu, välke ja maisemavaikutus on asumiseen kohtuuton. Erityisesti matala infraääni aiheuttaa jatkuvaa häiriötä varsinkin öisin ja häiriötä nukkumista. Rakentamisesta seuraa pitkäkestoinen meluhäiriö metsien huomattavasta kaatamisesta ja massiivisista maansiirtotöistä.

Peltojen vuokraaminen naapurin karjalle infraäänestä johtuen tulee mahdottomaksi, mikäli voimaloita tulee liian lähelle.

Suunnitelmasta puuttuu melu ja väkelaskelmat. Lähimpien talojen osalta se pitäisi saada välittömästi kommentoitavaksi asianosaisille ennen kaavan hyväksyntää.

Kannanottona totean että alle 2 km etäisyydelle ei pidä rakentaa yhtään voimalaa ja 2-3 km säteellä voimaloitteen oltava korkeintaan puolet suunnitellusta maksimikorkeudesta.

11. Mielipide

Alueella on luonnonsuojelualue jota jatketaan. Sopimukseen halutaan lisätä aluetta, kunhan lumet sulavat ja pääsevät tarkastamaan onko lisämaa aiheeseen sopiva. Sieltä löytyy myös lähde, jossa on kahdella maanomistajalla oikeus hakea vettä. Otattehan huomioon myös sen upean eläinkannan. Siellä asuu kaksi metsopariskuntaa. Hirvet, ketut, huuhkajat, oravat ja erillaiset pikkulinnut. Sehän on niidenkin kotialue.

Metsänhoitoyhdistyksen alue valvoja kertoi, havainneensa karhun talvipesän. Missähän se pentujen kanssa päivät kuluttaa. Siellä on taukotupa. Hirrestä löytyi vuosiluku -30. Talollisilla oli torppareita. Historiallinen paikka.

Tuleekohan pari pylvästä tosi lähelle. Maan on kallioperäinen, se kuljettaa ääniä. Tämäkin luonnonrauha loppuu.